

همچنان واکسیناسیون روند کند و پرابهامی دارد

written by ravabet | ۱۴۰۰/۰۴/۲۲

چندین ماه از ثبت واکسن‌های کرونای خارجی تولیدشده در ایران می‌گذرد اما هنوز هیچ‌کدام در دسترس قرار نگرفته‌اند.

به گزارش مجله خبری غذا و دارو به نقل از روزنامه «همشهری»؛ ۳ واکسن روسی، استرالیایی و کوبایی که به‌طور مشترک با انتقال تکنولوژی در ایران ساخته می‌شوند، هنوز در سبد واکسیناسیون عمومی قرار نگرفته‌اند.

مسئولان نظام سلامت می‌گویند این واکسن‌ها در حال عبور از مراحل کارآزمایی‌ها و تست‌های پایداری‌اند تا بتوانند در دسترس قرار گیرند؛ هنوز اما این اقدامات هیچ خروجی نداشته است.

حالا در همین گیرودار حتی نسبت به ایرانی یا خارجی بودن یکی از این واکسن‌ها هم تردیدهایی صورت گرفته است. اواخر هفته گذشته بود که ماجرای ایرانی یا کوبایی بودن یکی از واکسن‌های کرونا مطرح شد اما مسئولان انستیتو پاستور به‌عنوان مؤسسه‌ای که این واکسن‌ها را تولید می‌کند گفتند که واکسن سوبرانای ۲، واکسن تولید مشترک ایران و کوبا است و برای تولید آن انتقال تکنولوژی صورت گرفته است.

هم‌اکنون در کنار ۴ واکسن ایرانی برکت، نورا، فخرا و کووپارس، ۳ واکسن خارجی، یعنی پاستوکوک (تولید مشترک ایران - کوبا)، اسپایکوژن (استرالیایی - ایرانی) و اسپوتنیکوی (روسی - ایرانی) در حال تولیدند.

از میان این ۷ واکسن، تنها ۲ واکسن یعنی برکت و پاستوکوک مجوز مصرف اضطراری را دریافت کرده‌اند و مابقی هنوز در مرحله تکمیل فازهای تحقیقاتی هستند و هنوز به مرحله تولید انبوه نرسیده‌اند.

آخرین خبرها از واکسن‌های خارجی نشان می‌دهد که پاستوکوک، به‌طور محدود تولید شده اما هنوز توزیع نشده است. از خط تولید اسپوتنیکوی روسی رونمایی شده و حالا منتظرند تا تست‌های فنی صادر شود و تأیید شرکت سازنده اصلی را بگیرد. واکسن کرونای اسپایکوژن هم ظاهراً قرار است تا چند روز دیگر کارآزمایی بالینی فاز سوم آن با تزریق به ۱۷ هزار داوطلب، آغاز شود.

حالا در کنار واکسن‌هایی که هنوز در سبد واکسیناسیون قرار نگرفته‌اند، تاکنون ۹ میلیون و ۴۰۳ هزار و ۸۰۰ دوز واکسن خارجی در ۲۱ مرحله وارد کشور شده است. با این حال هنوز درصد بسیار پایینی از جمعیت کشور واکسینه شده‌اند و براساس آخرین اعلام وزارت بهداشت، کمی بیش از ۷ میلیون نفر واکسن تزریق کرده‌اند.

پیش از این وزیر بهداشت وعده داده بود که از روز شنبه، میزان واکسیناسیون، روزانه به ۴۰۰ هزار دوز می‌رسد، در حالی‌که در دو روز گذشته به ترتیب ۲۱۹ هزار و ۴۳۵ دوز و ۱۱۱ هزار و ۲۱ دوز واکسن تزریق شده است.

مسئولان نظام سلامت به واکسن‌های داخلی و تولید مشترک‌ها، چشم امید بسته‌اند، تا جایی که کیانوش جهانپور، سخنگوی سازمان غذا و دارو می‌گوید که با اضافه شدن این واکسن‌ها، روند واکسیناسیون سرعت می‌گیرد و در آن صورت است که وعده وزیر بهداشت برای تزریق روزانه ۴۰۰ هزار دوز واکسن محقق می‌شود.

او درباره تولید واکسن‌های مشترک و وعده‌های عملی‌نشده واکسیناسیون، توضیحات بیشتری می‌دهد:

در روزهای اخیر حاشیه‌های زیادی درباره واکسن کوبایی - ایرانی و تولید واکسن روسی اسپوتنیکوی مطرح شد و خیلی‌ها درباره تولید مشترک در ایران دچار تردید شدند. اصل ماجرا چیست؟

تولید مشترک با انتقال تکنولوژی یا تولید تحت لیسانس درباره ۳ واکسن پاستوکوک، اسپایکوژن و اسپوتنیک وجود دارد و براساس نوع همکاری‌ها و توافقی که بین دوطرف صورت گرفته انجام می‌شود. این واکسن‌ها با دریافت مجوز از وزارت بهداشت و در صورت موفقیت در مراحل کارآزمایی بالینی مجوز تولید یا مصرف اضطراری را دریافت می‌کنند. البته برای یکی از این واکسن‌ها، یعنی پاستوکوک که تولید مشترک کوبا و ایران است، مجوز مصرف اضطراری صادر شده و به‌زودی در سبد واکسیناسیون تزریق عمومی قرار می‌گیرد. اما مسئولیت آنچه بین مؤسسه‌ها توافق می‌شود، به‌طور مستقیم به مؤسسه خارجی و مؤسسه داخلی طرف قرارداد برمی‌گردد. البته درباره انستیتو پاستور ایران که زیرمجموعه وزارت بهداشت است، موضوع با اشراف کامل خود وزارتخانه پیش‌رفته و این واکسن در ادامه همکاری‌های قبلی و پلتفرم واکسن پونوموکوک (ذات‌الریه کودکان) صورت گرفته است. هم‌اکنون هم فناوری و دانش فنی تولید این واکسن از مؤسسه فینلای کوبا به ایران منتقل شده است.

این‌طور به نظر می‌رسد که تا زمان تکمیل تحقیقات و انتشار مقالات این واکسن، تزریق پاستوکوک آغاز نخواهد شد. پیش‌بینی شما از تولید و عرضه این واکسن چه زمانی است؟

نه تنها درباره پاستوکوک که هر یک یا محموله تولیدی واکسن پس از طی مراحل تست پایداری و فنی، کدگذاری و برجسب‌گذاری و در شبکه بهداشت توزیع می‌شود، هیچ واکسنی ذخیره نخواهد شد و این مسئله درباره تمام واکسن‌های موجود در کشور رخ خواهد داد. هم‌اکنون خط تولید نیمه‌صنعتی واکسن پاستور هم آغاز به کار کرده و نخستین محموله‌های آن پس از پایان تست‌های فنی با ۱۴۴ هزار دوز تحویل خواهد شد. بعد از آن به ۵۰۰ هزار تا یک میلیون دوز هم خواهد رسید و به محض راه‌اندازی خط تولید صنعتی ظرفیت تولید ۳ تا ۴ میلیون دوز در ماه هم خواهد داشت و در سبد تزریق واکسن قرار می‌گیرد. در مورد واکسن پاستوکوک از ابتدا هم بنا را بر این گذاشتند که به تدریج تولید در ظرفیت بالا صورت گیرد و احتمالاً در آبان‌ماه تولید این واکسن بتواند در مقادیر قابل‌توجهی انجام شود. با توجه به اینکه درباره این واکسن محدودیت سنی هم وجود ندارد، اگر کارآزمایی بالینی فاز سوم در کوبا روی کودکان و نوجوانان با موفقیت طی شود حتی می‌توان گفت که این واکسن جزء واکسن‌هایی خواهد بود که به‌زودی برای ۳ سال به بالا بدون محدودیت سنی قابل تزریق خواهد بود.

خط تولید واکسن اسپوتنیکوی هم اوایل تیر پس از وعده‌های چندباره رونمایی شد اما هنوز هیچ محموله‌ای از آن توزیع نشده است. قرار بود یک میلیون دوز از این واکسن تا پایان خرداد عرضه شود اما محقق نشد و اخباری هم از توزیع نشدن این واکسن در ایران با توجه به سیاست‌های طرف روسی منتشر شد. این واکسن تنها در ایران تولید می‌شود و در سبد واکسیناسیون ما جایی نخواهد داشت؟

درباره اسپوتنیکوی مازا متفاوت است و به نوعی تولید مشترک تحت لیسانس اسپوتنیکوی در ایران و با همان نام اصلی انجام میشود. فناوری این واکسن به شکل کامل برای روسیه است و به صورت قراردادی در ایران تولید میشود. هم‌اکنون در شرکت طرف قرارداد با گامالیای روسیه تولید این واکسن آغاز شده و زمانی که محموله واکسن در اختیار سازمان غذا و دارو قرار بگیرد می‌توانیم بگوییم که تا چه حد می‌تواند تامین‌کننده نیاز ما باشد. البته اسپوتنیکوی ۶۲ میلیون دوز قرارداد با ایران دارد و قرار بود ۲ میلیون دوز واکسن به ما تحویل دهند که هنوز تکمیل نشده است. تحویل ۶۰ میلیون دوز هم هنوز آغاز نشده. با توجه به اینکه خط تولید این واکسن پس از انجام تست‌های فنی و تأیید طرف روسی آغاز به کار کرده ممکن است بتوانیم با توجه به قرارداد مؤسسه گامالیا با ایران تولیدات داخل کشور را جایگزین تعهدات این قرارداد کنیم.

یکی دیگر از واکسن‌ها، واکسن سیناژن است که تولید ایران و استرالیا است. این واکسن در چه مرحله‌ای قرار دارد؟ چه زمانی مجوز مصرف اضطراری خواهد گرفت و تزریق عمومی میشود؟

این واکسن باید مراحل کارآزمایی بالینی را طی کند تا مجوز ورود به بازار را بگیرد. کارآزمایی حیوانی و مرحله اول کارآزمایی بالینی این واکسن در خود کشور استرالیا انجام شد، حالا هم در مرحله دریافت کد اخلاق برای شروع فاز سوم است. این واکسن در صورت موفقیت مراحل کارآزمایی‌ها با نام اسپایکوژن مجوز مصرف اضطراری و تولید در ایران را دریافت خواهد کرد.

با وجود تمام وعده‌ها اما همچنان واکسیناسیون روند کندی دارد و حتی وعده تزریق ۴۰۰ هزار دوز واکسن از سوی وزیر بهداشت که اول هفته داده شد، محقق نشده است. چه زمانی قرار است این وضعیت سروسامان بگیرد و شاهد روند منظم و پرشتاب در تزریق واکسن باشیم؟

قطعا در شهریور وضعیت واکسیناسیون ما مناسب میشود. باید تا آن زمان صبر کنیم و همچنان از واکسن‌های خارجی استفاده کنیم تا به تدریج وضعیتان بهتر شود. وزیر بهداشت هم عنوان نکرده بود که بلافاصله به ظرفیت تزریق ۴۰۰ هزار دوز واکسن در روز خواهیم رسید. صحبت‌های وزیر به این معنا بود که ما ظرفیت تزریق ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار واکسن را هم داریم. واکسیناسیون را در هفته جاری با قدرت آغاز می‌کنیم و به ۴۰۰ هزار دوز در روز هم خواهیم رسید. البته این مسئله مستلزم این است که با توجه به آمادگی فراهم‌شده در شبکه بهداشتی، واکسن‌ها هم تامین شود. تمام تلاش دوستان ما در دستگاه‌های دیپلماسی، بانک مرکزی و دولت تلاش برای خرید واکسن است و سرعت واکسیناسیون تابع روند تامین واکسن است. طبیعتا اگر واردات و تولید داخل به میزان کافی باشد صحبت‌های وزیر بهداشت هم محقق میشود و این میزان واکسن در شبکه بهداشت ما به راحتی قابل تزریق است. در روزها و هفته‌های آینده، محموله‌های جدید واکسن وارد کشور میشود و سرعت تحویل واکسن‌های ایرانی هم افزایش پیدا میکند. از مردم می‌خواهیم که از تجمع در مراکز تجمیعی خودداری و رعایت دستورالعمل‌ها را بهتر انجام دهند. آنها باید مطمئن باشند که تا ۳ ماه آینده، واکسیناسیون بسیار وسیعی را خواهیم داشت.